

Αρχιμανδρίτης π. Δανιήλ Αεράκης: «Λατρευτική σύναξις με σεβασμό, θεολογική ακρίβεια και ζωντανή συμμετοχή»

/ [Ενορίες](#)

Ομιλία με θέμα «Λατρευτική σύναξις», πραγματοποίησε ο Αρχιμανδρίτης π. Δανιήλ Αεράκης, Ιεροκήρυκας της Ιεράς Μητροπόλεως Νικαίας, στον Ιερό Ναό Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, την Τετάρτη 19 Νοεμβρίου.

Της ομιλίας, που δόθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΠΙΑ εν δράσει...», προηγήθηκε Ιερά Παράκληση προς την Υπεραγία Θεοτόκο τη Βηματάρισσα.

Η ομιλία του π. Δανιήλ είχε ως κεντρικό στόχο να υπενθυμίσει στους την ιερότητα, το περιεχόμενο και την ορθή βίωση της Θείας Λειτουργίας. Η ομιλία δομήθηκε σε τέσσερις κύριες λειτουργικές επισημάνσεις και παράλληλα ανέπτυξε θεολογικά ζητήματα που σχετίζονται με την τιμή των εικόνων, τον ρόλο της Παναγίας, τη συμμετοχή του λαού στη λατρεία και την παρουσία του Χριστού μέσα στη λειτουργική ζωή.

Η ομιλία ξεκινά με την υπενθύμιση πως όλοι οι πιστοί αποτελούν μέλη της λειτουργικής συνάξεως και πως ο πρώτος και κύριος που πρέπει να τιμάται όταν εισέρχεται κανείς στον ναό είναι ο Χριστός, ο ενανθρωπήσας Υιός και Λόγος του Θεού. Η πρώτη εντολή της αγάπης προς τον Θεό τίθεται ως βάση για τη σωστή λειτουργική στάση. Όπως στην τελική σύναξη της Δευτέρας Παρουσίας όλοι θα συγκεντρωθούν γύρω από τον Χριστό, έτσι και μέσα στη γη η σύναξη των πιστών μέσα στον ναό έχει ως κέντρο της τον Χριστό, ο οποίος είναι ο μόνος λατρευόμενος.

Ο ομιλητής επεσήμανε πως μόλις ο χριστιανός μπει στον ναό, οφείλει να αναζητήσει πρώτα την εικόνα του Χριστού, την οποία προσκυνά λατρευτικά. Η Παναγία και οι άγιοι τιμώνται τιμητικά, σύμφωνα με τη διδασκαλία της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου. Η διάκριση λατρείας και τιμής είναι θεμελιώδης και ο ομιλητής τονίζει ότι μόνο στον Χριστό ανήκει η λατρεία.

Η τιμή των εικόνων δεν είναι απλή παράδοση, αλλά συνδέεται με το γεγονός ότι ο Χριστός, ως άκτιστος Θεός, έγινε άνθρωπος και έλαβε μορφή, ώστε να μπορεί να εικονίζεται. Έτσι η θεολογία της εικόνας έχει κέντρο την ενανθρώπιση.

Στη δεύτερη επισημάνση, ο π. Δανιήλ αναφέρεται σε ένα συνηθισμένο λειτουργικό λάθος: πολλοί πιστοί, όταν ακούν την εκφώνηση «της Παναγίας Αχράντου...», θεωρούν ότι η εκφώνηση αφορά αποκλειστικά την Παναγία. Ο ομιλητής εξηγεί ότι η συγκεκριμένη φράση δεν αποτελεί τελική εκφώνηση, αλλά μετοχή («μνημονεύσαντες»), η οποία προετοιμάζει το κύριο ρήμα «παραθώμεθα». Όλη η εκφώνηση αφορά την παράδοση της ζωής μας στον Χριστό: «εαυτούς και αλλήλους και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ παραθώμεθα». Η Παναγία αναφέρεται τιμητικά, ως πρώτη μεταξύ των αγίων.

Στη συνέχεια αναπτύσσεται η θεολογία της μνημόνευσης. Η πραγματική στιγμή μνημονεύσεως, κατά τον ομιλητή, βρίσκεται κατά τη διάρκεια του «Σε υμνούμεν», όταν πλέον έχει τελεστεί ο καθαγιασμός των Τιμίων Δώρων. Τότε ο λειτουργός, μαζί με τον λαό, μνημονεύουν ζώντες και κεκοιμημένους. Η μνημόνευση γίνεται ταπεινά και με διάκριση, με επίγνωση ότι ο Θεός γνωρίζει όλους, ακόμη κι αν εμείς δεν μπορούμε να θυμηθούμε όλα τα ονόματα.

Η τρίτη μεγάλη επισήμανση αφορά τον ρόλο του λαού στη Θεία Λειτουργία. Ο ομιλητής επιμένει πως η λειτουργία δεν είναι προσωπική υπόθεση του ιερέα, αλλά κοινό έργο όλου του λαού του Θεού. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος μιλά για «συμψαλμωδία» και «συμπροσευχή». Ο λαός οφείλει να συμμετέχει ενεργά, να απαντά στα «Αμήν», «Κύριε ελέησον» και «Παράσχου Κύριε», να ψέλνει τα τροπάρια και τους ύμνους. Η σιωπή ή η αδράνεια δεν συνάδουν με το πνεύμα της λειτουργίας. Η λειτουργική ευχή πρέπει να ακούγεται καθαρά και όχι «μυστικά», αφού η λέξη «μυστικός» εισήχθη εκ παραδρομής. Μία μόνο ευχή λέγεται μυστικά, εκείνη του Χερουβικού.

Για τον π. Δανιήλ, η λειτουργική ζωή δεν μπορεί να είναι κλειστή ή ατομική. Ο λαός πρέπει να ακούει τις ευχές, να συμμετέχει, να προσεύχεται, να συμπάλλει, να ζει τη λειτουργία ως κοινή πράξη. Η Θεία Ευχαριστία είναι δώρο προς όλο τον λαό και δεν πρέπει να αποκρύπτεται τίποτε από αυτόν.

Η τέταρτη και τελευταία επισήμανση αφορά την παρουσία του Χριστού στη Θεία Λειτουργία. Ο Χριστός χαρακτηρίζεται ως «πλήρωμα» — λέξη που για τον ομιλητή αποτελεί ίσως την πιο όμορφη θεολογική λέξη για τον Κύριο. Ο Χριστός είναι το πλήρωμα του νόμου, των προφητών, της θεότητας, της ανθρωπότητας, της Εκκλησίας, της χαράς και της σωτηρίας. Η λειτουργική ευχή στο τέλος της Θείας Ευχαριστίας («Το πλήρωμα του νόμου και των προφητών...») υπογραμμίζει ότι ο Χριστός συμπλήρωσε την πατρική οικονομία και γεμίζει τις καρδιές των πιστών με χαρά και ευφροσύνη. Ο πιστός καλείται να φύγει από τον ναό γεμάτος χαρά, να διατηρήσει αυτή τη γλυκύτητα μέσα στο σπίτι του και να κατανοήσει ότι η Θεία Λειτουργία είναι ουράνιο πανηγύρι.

Ο π. Δανιήλ έκλεισε την ομιλία του επισημαίνοντας ότι η Εκκλησία ζει από τη χαρά του Χριστού. Η Θεία Λειτουργία δεν πρέπει να επισκιάζεται από θλίψη ή κοσμική μέριμνα. Η χαρά που δίνει ο Χριστός στην Ευχαριστία είναι το αληθινό πλήρωμα της ζωής και της ύπαρξης. Ο λειτουργός και ο λαός καλούνται μαζί να βιώσουν και να μεταφέρουν αυτή τη χαρά. Ο Χριστός, που προσφέρει το Σώμα και το Αίμα Του «εις άφεσιν αμαρτιών και εις ζωήν αιώνιον», είναι η πηγή κάθε ειρήνης και ευφροσύνης.

«Και εμείς όλοι που θέλουμε να είμαστε λειτουργοί της Εκκλησίας, να σκορπάμε χαρά, να μην επηρεαζόμαστε από τον κόσμο. και ο κόσμος να είναι έτοιμος να γεμίσει από χαρά και τότε θα έχουμε την ουράνια, τη θεία ευφροσύνη που χαρίζει ο Χριστός σ όλους όσοι μετέχουν συνειδητά στη λατρεία της εκκλησίας, στη λειτουργική σύναξη, στο μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, όπου Εκεί σε καλεί ο Χριστός.»

Έτσι, ολόκληρη η ομιλία αποτέλεσε μία πρόσκληση για επιστροφή στην αυθεντική λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, με σεβασμό, θεολογική ακρίβεια και ζωντανή συμμετοχή. Ο πιστός καλείται να μπει στη Θεία Λειτουργία με ευλάβεια, να δώσει την καρδιά του στον Χριστό, να συμμετέχει ενεργά και να εξέλθει γεμάτος από την άρρητη χαρά που προσφέρει ο ουράνιος Λυτρωτής.